הגדה של פסח

סדום תש"א

הריני
מוכן ומזומן
לקיים מצות עשה
שמור את חג האב
-יב ולספר ביציאת
מצרים יחד עם כל
ישראל

אביב

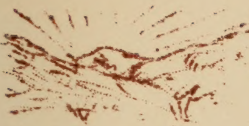
נגינת חליל

הנה
הסתו עבר
הגשם חלף
הלך לו, הנצנים
נראו בארץ עת
הזמיר הגיע וקול
התור נשמע
בארצנו, התאנה
חנטה פגיה
והגפנים סמדר
נתנו ריח...

קודת
הארץ
ותשוקקה
רבת
תעשרנה;
פלג אלהים מלא
מים. תלמיה רוה
ברביבים תמוגגנה;
צמחה תברך. לבשו
כרים הצאן ועמקים
יעטפו בר יתרועעו
אף ישירו עטרת
שנת טובתך
יתרועעו אף ישירו.

שירה

היתה רוח

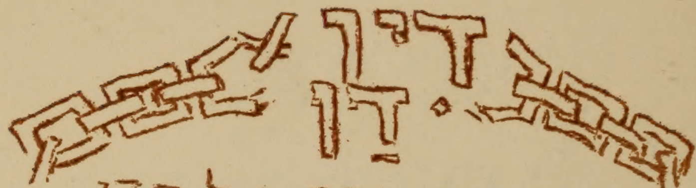

אחרת, גבהו שמי השמים.
ויגלו מרחקים בהירים רחבי ידים
על ההר עומדות רגלי האביב!
על המגרש עם שמש אדיים חמים
משתטחים, מן העצים הרטובים
פטורי ציצים מתפתחים. —
היתה רוח אחרת מסביב.

עוד לא פרצו הנגהות אין עוד צל-
צלי תרדעה - מאליה תתפשט
שירה זכה וצנועה, אורות רכים
כמו בוקעים ועולים - חבו כמעט!
והתפרץ עז החיים התמימים.
ציץ פתאם ויתגל כל עוז
הנעלומים, כל הכחות הפוריים הגדולים!

עוד מעט והשתפכו בפרחים לבנים
גם בעורי החדשים וחלמותי הישנים,
כי גם בם נשבה רוח האביב.
ומלבבי המלא כל הגיגי אשיתה,
ובדמעות מזהירות שחור יאושי
אדיחה.- היתה רוח אחרת מסביב!

דין דן

היה היתה צבת על סדן
דין דן! ממטיל ברזל ישן היא
קשרה עגול חסין - דן דין!
חד ותרי - טבעת הא עוד אחת
ועוד שתים הנהכבל נהן שתים,
כבל כבל מאפיל
על כל דרך ועל כל שביל
באשר כף רגל שם - דין דן
ורצון בא חפשי רענן וכנפים פרש
ויתפס את הצבת מעל סדן
דין דן; ויתפס כל חוליה כדין
דן דין! והתפרקו חוליות
דין דן - לעברים - דין דן
גם פה, גם שם - דין דן - תור כבל
תם ורוח אביב בא מרנן -
דן דין - פרחים וילדים על כל
שבל - דין דן - עם צליל הברזל
עוד צליל אחד יעל שיר החרות
הוא בא ורן דין דן.

שירה

ואראך מתבוססת
בדמיך ואומר לך:
בדמיך חיי! ואומר
לך בדמיך חיי!

עבדים היינו

לפרעה במצרים
ויוציאנו ה אלהינו
משם ביד חזקה
ובזרוע נטויה-ואלו
לא הוציא הקדוש
ברוך הוא את אבותינו
ממצרים הרי אנו ובנינו
ובני בנינו משועבדים
היינו לפרעה במצרים.

זכור

את היום הזה
אשר יצאתם
ממצרים מבית
עבדים.

שירה

ארמי עובד אבי וירד
מצרימה ויגר שם
במתי מעט בשבעים
נפש ירדו אבותנו מצרימה:

וימות יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא
ובני ישראל פרו וישרצו וירבו
ויעצמו במאד מאד ותמלא
הארץ אותם. ויקם מלך חדש
על מצרים אשר לא ידע את יוסף
ויאמר אל עמו: הנה עם בני ישראל רב
ועצום ממנו, הבה נתחכמה לו פן ירבה
והיה כי תקראנה מלחמה, ונוסף גם הוא
על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ
וישימו עליו שרי מסים למען ענותו
בסבלותם.

וכאשר יענו אותו
כן ירבה וכן יפרץ

שירה.

ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקשש קש
לתבן והנוגשים אצים לאמר: כלו
מעשיכם דבר יום ביומו ויבאו שטרי
בני ישראל ויצעקו אל פרעה:

תבן אין נתן לעבדיך
ולבנים אומרים לנו עשו
והנה עבדיך מכים

שירה

ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך וימררו את חייהם.

מרור זה שאנו אוכלים על שום מה? על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים שנאמר: וימררו את חייהם בעבודה קשה.

אמנות השעבוד היא למרר את החיים, להגביר את סבלות העם, להכביד את העבודה. לשלוט על גוף האדם עד כדי דכוי נשמה, עד כדי עקירת כל הגיגי חרות. אין דרך לשבור את זדון לב־השליט אלא במופת של כח ועז. אין דרך לגאולה אלא

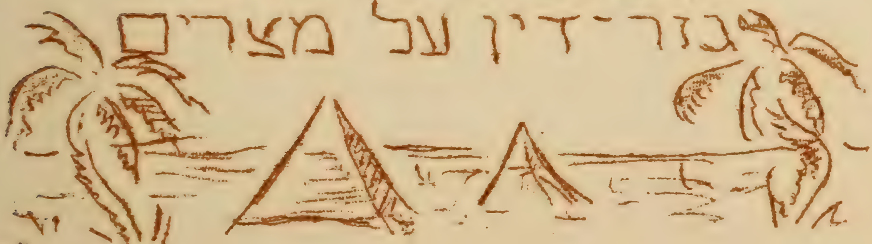
בזרוע נטויה

ושפטים גדולים

אספקלטורין שלפרעה היו מחנקים את ישראל בקירות בתים לבנין, והיו צועקים מתוך הבנין, צועקים מתוך הקירות - והקדוש ברוך הוא שומע את נאקתם.

היו ישראל מקוששים את הקש במדבר ודומסים בחמר ובקש. היה הקש נוקב את עקביהם והדם מתבוסס בחמר. רחל ברת תושלח היתה הרה ללדת ורמסה בחמר עם בעלה ויצא הולד ממעיה ויתערב בתוך המלבן וירד מיכאל והעלהו לפני כסא הכבוד.

באותו לילה נגזר גזר־דין על מצרים

ר״ב

לך

בוא מצרימה ובאת אל כל
הנענים והאמללים, אל כל ה־
נאנחים והנדכאים ואמרת אלי־
הם כי עבדים הם - והם לא
יבינו, ואמרת אלהם כי אמללים
הם - והם לא ידעו כי גדול
ענים וגדולים מכאובים ונורא
לחצם - והם לא יאמינו ופקחת
את עיניהם בחזק יד על כל לחצם
ועל כל ענים וגאלת אותם
ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך,
אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך
עד ומקרב כל העם מסביב אשר
רע ומר להם. והיית לאב המון
אדם רב ולראש שבטיו ועשית מן
התולעים - אדם ומן האדם - עם,
ומעפרות חול - ארץ

היום אתם יוצאים בחדש האביב

שדה

י״ג

בכל
דור ודור
חיב אדם לראות
עצמו כאלו הוא יצא
ממצרים

והיא שעמדה לאבותנו
ולנו. שלא אחד בלבד
עמד עלינו לכלותנו
אלא שבכל דור ודור
עומדים עלינו לכ-
לותינו והקדוש —
ברוך הוא מצילנו
מידם.

ויאמר משה אל העם:

זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים.

שירה

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה׳ ויאמרו לאמר: אשירה לה׳ כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים.

אותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקדוש ברוך הוא, אמר להם הקדוש ברוך הוא

מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה לפני.

שירה

וילכו שלשת ימים במדבר
ולא מצאו מים.

וילנו כל עדת בני ישראל
על משה ויאמרו: מי
יתן מותנו בארץ מצרים בשבתנו
על סיר הבשר ובאכלנו לחם לשבע
וירב העם עם משה:

למה זה העליתנו ממצרים להמית
אותי ואת בני ואת מקני בצמא ?

זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים
חנם: את הקשואים ואת האבטיחים
ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים

ותשא כל העדה ויתנו קולם ויבכו
העם בלילה ההוא ואמרו:
לו מתנו בארץ מצרים או במדבר
הזה לו מתנו

נתנה ראש ונשובה מצרימה!

זכרתי לך
חסד נעוריך
אהבת כלולתיך
לכתך אחרי
במדבר ארץ
לא זרועה.

י״ז

קומו תועי מדבר, צאו מתוך
השממה עוד הדרך רב.
עוד רבה המלחמה,
רב לכם לנוע, לנוד בערבה,
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה,
רק ארבעים שנה נתע בין ההרים
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.
על נא יעצרונו פגרי הנחשלים
שבעבדותם מתו - נפסח על החללים
ירקבו בקלונם סרוחים על צררותם
שבכתפם נשאו ממצרים אותם.
ימתק כמו חלומם, רב בצלים, שומים
דודים מלאי בשר רבים ועצומים
עוד היום או מחר יחליק רוח קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים.
קומו איפוא נדים! עזבו את השממה
אך אל יעל קולכם, דרכו עז בדממה,
פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמיו
איש בלבבו ישמע קול אלה דבר:

כך! היום אל ארץ חדשה
אתה עובר!

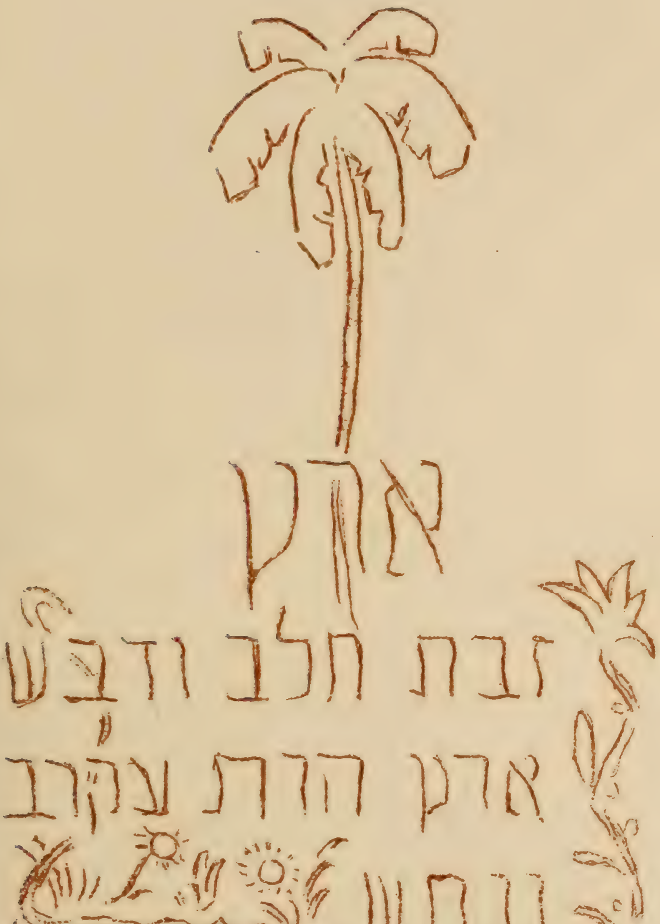
י״ח

מהמדבר
והלבנון הזה
ועד הנהר הגדול
נהר פרת,
כל ארץ החתים
ועד הים הגדול
מבוא השמש
יהיה גבולכם

כי ה' אלהיך מביאך
אל ארץ טובה, ארץ
נחלי מים עינות
ותהומות יוצאים
בבקעה ובהר.

ארץ חטה ושעורה
וגפן ותאנה ורמון
ארץ זית שמן ודבש.

ד״ל

ארץ
זבת חלב ודבש
ארץ הרת עקרב
ונחש

וישלח משה אנשים לתור
את ארץ כנען
ויאמר אליהם עלו זה
בנגב ועליתם את ההר
וראיתם את הארץ מה היא

וישובו מתור את הארץ
וילכו ויבואו אל משה ואל
אהרן ואל כל עדת בני
ישראל אל מדבר פארן קדשה
ויספרו לו ויאמרו:
באנו אל הארץ אשר שלחתנו
וגם זבת חלב ודבש היא וזה
פריה. אפס כי עז העם היושב
בארץ. ויהס כלב את העם אל
משה ויאמר:
עלה נעלה
כי יכל נוכל לה

בשעה ההיא -
ואחוזי פריץ אזנים יקיצו אדירי איומה,
פתע פתאם יתנער דור עזוז וגבור. דור
גבור מלחמה ועיניהם בזקים ופניהם
להבים - וידיהם לחרבות!
הם קוראים;
אנחנו גבורים!
דור אחרון לשעבוד וראשון לגאלה
אנחנו! ידנו לבדה, ידינו החזקה,
את כבד העל מעל גאון צוארנו פרקה:
ונזקף ראשנו שמימה וצרו בעינינו -
ונצרך למדבר תאמון לציה, "אמנו"!
על ראשי הצורים בין מפלשי עבים
שתינו ממקורו הדרור עם כל נשרי שמים
ומי אדון לנו?!

הננו ועלינו! שירה

גם עתה - אם סגר עלינו מדברו אל
נקם, כמעט נגעבני שיר עזוז ומרי -
ונקם! לחרבות! לרמחים! התאחדו!
הימינו!
אל אף השמים וחמתם -

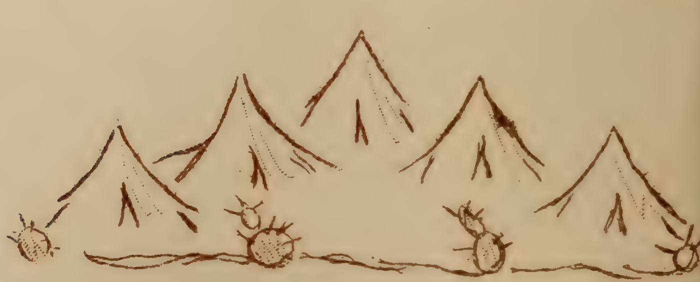
הננו ועלינו - בסערה!

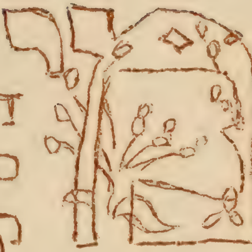
הננו ועלינו! - - שירה

ויצו יהושע

ת שוטרי העם לאמר: עברו
קרב המחנה, וצוו את העם
אמר: הכינו לכם צדה כי
עוד שלשת ימים אתם עוברים
את הירדן הזה לבוא לרשת
את הארץ אשר ה' נותן לכם
לרשתה!

ואתם תעברו חמושים כל
גבורי החיל, ויענו את יהושע
לאמר - כל אשר צויתנו נעשה
ואל כל אשר תשלחנו נלך;

הן אתם דמי רותחים בני
דמי דור המדבר הכן!
כובשי כנען דמי הוא,
קולו ואינו נח,
שוב קורא לי השיר העז,
מנגינת דם ואש;
עלה בהר ורעץ הכר,
כל מה שתראה, רש!

מנחל פרת עד לבוא חמת
והמדבר בערב,
הגבול תתארו ידי־יה.
תראנו עין הנגב,
וכבשו ארץ בחזקת־יד
ונאחזתם בה,
ובניתם בנין־עד לדור
הקם לכם, הבא!

הנה ימים
באים
והמקום
אשר
עלינו ללכת שמה יהיה
לנו; והתעוררו כל
חלשינו הגבורים
השופכים עתה דמם על
כבוד אחיותיהם והוי אמו-
תיהם לשוא ובאו שמה ברנה
והחלו את העבודה...
בוא נבוא ברנה - אך העבודה
הארכה, עבודת ההכנה,
עבודת הדורות לא תהיה ברנה.
ימים רעים, יסורים קשים, ואולם
חזון אחד יחיה את כלנו, אתי את כלנו
העובדים: לא למעננו - עינינו לא
תראנה - בשביל כל עמנו הרוה דם
אנו בונים בית.

כי יש יום
וינשא נס הדרור
ונמחה לנצח אות קין
ושביב האור יוצת בעין
ולב חדש
יפעם באדם
וקם ונעור
נל דכא
בעולם
יש יום...

חסל

סדר פסח כהלכתו ככל
משפטו וחוקתו כאשר זכינו
לסדר אותו כן נזכה לעשותו

כאשר הגענו עד הלום
לישוב עבדי יוצר ובונה
בירכתי ים המלח כן נזכה
להרחיב ולפרוץ
גבולנו קדמה
ונגבה להקים ישו-
בים פורחים בערבה

השתא הכא
לשנה הבאה
בצוער הבנויה

כ״ז

